Ontsnapt aan het klooster

een reis van rozenkrans naar doornenkroon

Colofon

ISBN: 978 90 8954 597 8
1e druk 2014
© 2014, Vincense Lelieveld

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:
Uitgeverij Elikser
Ossekop 4
8911 LE Leeuwarden
www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk: Evelien Veenstra

Symbolisch schilderij van de Noord-Nederlandse kunstschilder

Kees Thijn
Titel van het schilderij op de omslag
tussen doornenkroon en rozenkrans

Op de omslag	: symbolen die voorkomen in het katholieke geloof
Het lam	: Bijbeltekst: Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.
De duif	: symbool van de heilige geest
Het kindje	: Bijbeltekst: laat de kinderen tot mij komen.
Olijfboom	: laatste dagen van Jezus in de hof van olijven.
De doornentak	: de doornenkroon waarmee Christus is gekruisigd
De rozenkrans	: belangrijk gebedsvoorwerp in de katholieke kerk

www.keesthijn.nl

Vincense Lelieveld
Vincense.lelieveld@gmail.com
Alle rechten voorbehouden aan Brenda Mimpen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Ontsnapt aan het klooster

een reis van rozenkrans naar doornenkroon

Vincense Lelieveld

Elikser
UITGEVERIJ

Inhoud

Voorwoord 7
Ochtendgebedje 9

1. Een dagje strand 11
2. Mijn vroegste herinneringen 38
3. De Mariacongregatie 57
4. Op vrijdag geen vlees 66
5. De biechtstoel 74
6. De duivel 78
7. Vastentijd 83
8. Eerste Heilige Communie 86
9. Tweede paasdag 101
10. De roeping 111
11. Het klooster 122
12. De bedevaart 133
13. De fraters van de jongensschool 145
14. Het kerstdiner 149
15. Vervolgopleiding 154
16. Afhaken 159
17. Kalenders verkopen voor de missie 161
18. Extra zakgeld 165
19. De engelen 169
20. Epiloog 179

Bronnen 183

Voorwoord

In dit boek staan onthullingen over het katholieke geloof die ik uit respect voor mijn moeder pas na haar dood heb gepubliceerd.
Mijn moeder werd in de kerk, totaal onschuldig, zodanig geïntimideerd dat zij er een traumatisch schuldgevoel aan overhield. Dit heeft zo'n impact gehad, dat zelfs haar kinderen er de dupe van werden. Want in de opvoeding van haar kinderen was zij nog roomser dan de paus.

Ochtendgebedje

’s Morgens als ik opsta, kniel ik voor mijn bedje neer en vouw mijn handjes samen.
Op mijn rechterschouder zit een onzichtbaar engeltje dat mij goede dingen influistert.
Op mijn linkerschouder zit een onzichtbaar duiveltje dat mij verkeerde dingen influistert.
Allerhoogste Heer Jezus Christus, help mij vandaag om de verleidingen van de duivel te weerstaan en alleen het goede te doen.
Heilige Maria, Moeder van God, red mij uit de macht van de bekoringen en verleen mij uw hulp om de eeuwige zaligheid te verwerven.

Wees gegroet
Wees gegroet, Maria, vol van genade,
de Heer zei met u.
Gij zijt de gezegende onder de vrouwen
en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, moeder van God,
bid voor ons zondaars,
nu, en in het uur van onze dood.
Amen.

Een dagje strand

De koster van de parochiekerk zag het vrolijke drietal voorbijgaan. Een schande vond hij het dat die jongedames op zondagmiddag, de heilige dag des Heren, zo onbeschaamd door het dorp fietsten. Hij besloot de jongedames te volgen en pakte vlug de fiets van de pastoor uit de schuur van de pastorie.
Uitgelaten fietsten de drie jongedames door het dorp.
Het was een prachtige, zonnige dag. Ze hadden toestemming van hun ouders om een middagje naar het strand te gaan en met tegenwind hadden ze een fietstocht van ruim een half uur voor de boeg. Bij de duinen aangekomen, legden ze hun fietsen tegen een heuvel en holden over het duinpad naar de zee.
Los zand kwam in hun schoenen terecht en kriebelde tussen de tenen; een van hen riep uitdagend: 'Zullen we onze schoenen en kousen uitdoen en op blote voeten een strandwandeling maken?'
Zij was de frivoolste van de drie vriendinnen. Dat kwam doordat zij lid was van een andere, minder strenge parochie.
Een van hen was mijn moeder en zij vond het een gewaagd voorstel. In die tijd moesten de katholieke jongedames zich uiterst vroom en bedeesd gedragen. De indoctrinatie van de katholieke kerk was groot.

In het dorp Castricum woonden meer protestanten dan

katholieken. Daarom werd er ergerlijk gewaakt over de beleving van het katholicisme.
De protestanten werden door de katholieken afgeschilderd als ongelovige afvalligen en de katholieken moesten een voorbeeld zijn voor de 'ongelovige' protestanten.
Meisjes werden met strenge regels opgevoed. Een van de regels was dat zij onopvallende kleding moesten dragen. Het liefst in zwart- en grijstinten. De kleuren donkerblauw, beige en bruin waren ook toegestaan. De rokken moesten zó lang zijn dat ze royaal de enkels bedekten, daarom hadden ze er ook nog halfhoge veterlaarsjes bij aan. Daar hoorde bij dat ze zeker geen gedrag mochten vertonen waar iemand aanstoot aan kon nemen.
De drie jongedames rolden in het zand van het lachen. 'Dit is losbandig gedrag', riepen ze naar elkaar, maar zij genoten ervan. Ze keken om zich heen, speurden links en rechts over het strand en zagen dat het helemaal verlaten was. Niemand te bekennen. Ze trokken hun schoenen en kousen uit en alles werd keurig op een hoopje gelegd. Juichend renden zij naar de waterrand om met hun blote tenen de temperatuur van het water te voelen. Ze spetterden heerlijk in het koele water en daarbij moesten ze hun lange rokken hoog boven de enkels optillen om ze niet nat te laten worden. Bij de terugrit zou het te lastig fietsen zijn met zware natte kleding. Bij het trappen was het heel vervelend als de natte kleding steeds tegen de benen zwiepte. Daar hadden ze bij regenachtig weer vaak last van, daarom pakten ze de rokken tot boven de knieën samen.

Ze schaterden het uit om de waaghalzerij van dit 'onzedig' gedrag.
Hun vertrek uit het dorp was niet onopgemerkt gebleven. De koster voelde zich genoodzaakt om erop toe te zien dat de devote katholieke leefwijze werd gehandhaafd en hij rapporteerde alle mistappen van de parochianen bij de pastoor, die heel blij was met deze 'medewerker van de goede zeden'.
Hij bleef op veilige afstand van de meisjes en verborg zijn fiets in een duinpan tussen het hoge helmgras. Al tijgerend werkte hij zichzelf naar de top van een hoge duin en hij verborg zich tussen het helmgras. Strategisch verscholen tussen het hoge helmgras volgde hij hijgend het gedrag van de nietsvermoedende meisjes. Vanaf deze plek had hij een prachtig uitzicht over het strand en niet al te ver van hem vandaan zag hij dat de jongedames uitbundig plezier hadden. Ze spetterden door het water met ver boven de knieën opgetrokken rokken.
Onbewust van de tijd bleef hij de jongedames gadeslaan en toen hij zag dat ze aanstalten maakten om hun kousen en schoenen weer aan te trekken, liet hij zich behoedzaam van het duin afglijden, sleepte zijn fiets ongezien terug naar het pad en maakte dat hij wegkwam. Snel reed hij naar het dorp terug, rechtstreeks naar de pastorie om verslag uit te brengen aan de pastoor.
De pastoor liep onrustig te ijsberen. De zondagmiddaggebedsdienst, 'het Lof' geheten, was al ruimschoots afgelopen en de koster was nergens te bekennen. Vooraf aan deze dienst moesten de attributen klaargezet wor-

den en de pastoor was zeer ontstemd dat de koster het verzuimd had. Haastig moest hij zelf de kostbare monstrans uit de kluis halen om hem op het altaar klaar te zetten voor de gelovigen die kwamen bidden. De pastoor verwonderde zich over de afwezigheid van de koster. De koster was een goede arbeidskracht en dit was nog nooit voorgekomen.
Toen de koster hijgend kwam aanfietsen, realiseerde hij zich opeens, met schrik, dat hij helemaal vergeten was bij de middagdienst aanwezig te zijn om de heilige voorwerpen klaar te zetten. Maar hij had er het volste vertrouwen in dat de pastoor hem ruimschoots zou vergeven als hij te horen kreeg wat zijn dienstbare koster te melden had.
De meisjes hadden hun kousen en schoenen weer aangetrokken en klommen naar de top van het hoge duin om nog even na te genieten van het mooie uitzicht. Het was lastig klimmen met de lange rokken en strompelend en hijgend bereikten ze de top. Ze hadden honger gekregen van de zeelucht en het speet hen dat ze geen boterhammen bij zich hadden.
‘Wat een heerlijke dag. Dat moeten we vaker doen’, overlegden ze en met de wind in de rug fietsten ze vergenoegd naar het dorp terug. ‘De volgende keer gaan we picknicken op het strand’, riepen ze vrolijk naar elkaar bij het afscheid.

Op zondagochtend was het verplicht om een van de kerkdiensten bij te wonen. Het was een zware zonde als je zonder geldige reden zondags niet naar de kerk ging.

Alleen een ernstige ziekte was een excuus om niet naar de kerk te hoeven gaan.
Je had een keuze, de vroegmis of de hoogmis. De vroegmis duurde niet zo lang omdat er niet gezongen werd. Mijn moeder ging naar de hoogmis omdat in deze eucharistieviering het kerkkoor liederen zong. Zij vond het fijn om naar de orgelmuziek te luisteren en dat de aanwezige gelovigen de liederen mochten meezingen.
Het was winderig en bewolkt weer. Met een glimlach dacht mijn moeder terug aan het fietstochtje en de prachtige strandwandeling van de vorige zondag. Plichtsgetrouw met haar kerkboek in de hand liep zij naar de kleine parochiekerk bij haar in de buurt. Omdat de parochie omringd werd door andersdenkenden, werd er in de kleine katholieke geloofsgemeenschap streng op toegezien dat de parochianen een voorbeeldige leefwijze nastreefden. Iedereen in de kleine parochiekerk kende elkaar. De sociale controle was groot.
Mijn moeder was zeer godsdienstig en nam zoals gewoonlijk vooraan in de kerk plaats, om de dienst goed te kunnen volgen. Halverwege de dienst was het tijd om naar de preek van de pastoor te luisteren. Iedereen kon dan even ontspannen gaan zitten en de pastoor beklom de preekstoel via een trapje. De preekstoel stond op een strategisch punt, vanwaar de priester een perfect overzicht had en neerkeek op de aanwezige gelovigen. Er werd altijd een stukje uit de Bijbel voorgelezen en aan de hand van dat stukje tekst kregen de parochianen een zogeheten ‘preek’. Daar werd telkens weer de

boodschap in meegegeven dat men zeer gelovig en nederig moest leven en zich strikt aan de voorschriften van de leer moest houden, anders riep je de toorn van God over je af.
‘Beminde gelovigen’, begon de pastoor. ‘Onder ons is een zondares! Vorige week zondag is mij ter ore gekomen dat een van onze parochianen zich schuldig heeft gemaakt aan ernstig onzedelijk gedrag.’
Mijn moeder ging rechtop zitten. Ze was benieuwd wie zich zo had misdragen en hoorde geïnteresseerd toe toen de pastoor zijn stem verhief. Tot haar verbijstering strekte hij met een dramatisch gebaar zijn arm uit en wees met een uitgestoken beschuldigende vinger naar haar.
‘Deze gelovige heeft het lef om uitdagend helemaal vooraan in de bank te gaan zitten. Door haar onzedelijke gedrag heeft zij de toorn van God over zichzelf en deze parochie afgeroepen. Zij hoort nederig op de achterste bank plaats te nemen, totdat zij haar onbehoorlijk gedrag heeft gebiecht. Zij heeft in het openbaar haar rokken zo hoog opgetild dat … de blote benen … voor iedereen zichtbaar waren.’ Hij moest even slikken voordat hij de woorden ‘blote benen’ kon uitspreken. Er ging een schok door de geloofsgemeenschap terwijl de pastoor verderging: ‘Zij moet spijt betuigen van haar ongepaste gedrag en God om vergiffenis smeken voor deze zeer ernstige zonde.’
Mijn moeder werd lijkbleek. Had hij het over haar? Over het uitstapje met haar vriendinnen naar het strand? Hoe kon dat nou? Er was niemand te zien geweest.

Alle kerkgangers keken met verbijstering en afkeuring naar haar. Onzedelijk gedrag was niet toegestaan in de katholieke kerk. Het was een zeer ernstig vergrijp. De pastoor bleef zwijgend met een lange, dreigend uitgestoken wijsvinger naar de achterste bank wijzen.
Zij kon niet geloven dat het over haar ging, maar de stilte werd ondraaglijk en er zat niets anders op dan naar de achterste bank in de kerk te gaan. Het was een vernederende vertoning, vele ogen vol leedvermaak volgden haar stap voor stap.
Na deze preek daalde de pastoor voldaan van de preekstoel af en werd de dienst vervolgd. Allen keerden zich weer naar de priester, om verder te gaan met de eucharistieviering.
Trillend zat ze op de achterste bank, zich afvragend hoe de pastoor dat zo precies wist. Dat kon hij zelf toch niet gezien hebben? Elke zondag was hij in de kerk om de zondagmiddaggebedsdienst te leiden. En zij kon zich niet voorstellen dat een van haar vriendinnen haar mond voorbij had gepraat. Of zou een van hen het gebiecht hebben? Gods wegen zijn ondoorgrondelijk, dacht zij verontrust.
Een gunstige omstandigheid was dat de achterste bank het dichtst bij de uitgang stond. Na de laatste woorden en de zegen van de pastoor kon zij als eerste beschaamd naar buiten vluchten. Totaal overstuur snelde ze naar huis, om haar vader te vertellen wat haar overkomen was. Haar vader was eerder al naar de vroegmis geweest. Zij was verwonderd over de beschuldiging in de kerk.

Had haar uitstapje werkelijk de toorn van God opgeroepen? Er zat niets kwaads in dit onschuldige vermaak. Waarom werd dit als een ernstige misstap gezien? Was dit de God van liefde, voor wie veel van haar familieleden hun reguliere leven hadden opgeofferd? Zij durfde niet verder te denken, er was ingeprent dat het zondig was om te twijfelen aan God of zijn medewerkers.
'U hebt toch toestemming gegeven om naar het strand te gaan, vader! Er was zand in onze schoenen gekomen en daarom hebben we de kousen en schoenen uitgedaan. Bovendien hebben we goed gekeken of er iemand op het strand was. Er was niemand. Ik begrijp niet hoe die pastoor dat allemaal weet.'
Haar vader knikte begrijpend. Hij had wel een vermoeden wie erachter zat. 'Helaas zijn voortaan zulke uitstapjes niet meer toegestaan', zuchtte hij vermoeid. 'We moeten de pastoor en de parochianen niet tegen ons in het harnas jagen. Wij hebben een voorbeeldfunctie hier in het dorp. Er zijn van onze familie maar liefst drie religieuzen in een klooster. Een schandaal zal ook hen treffen, zelfs tot in het klooster.'
Haar vader had gelijk, ze mocht haar familie niet te schande maken en geen schade berokkenen. Zij stopte haar twijfels diep weg en gaf zich over aan nog meer devotie, bang om nog meer fouten te maken en de toorn van God over zichzelf en haar familie af te roepen.
Hier werd zij erg verdrietig van, want er was nog een ander probleem dat zij tot nu toe nog niet met haar vader besproken had.

Op de boot naar Lemmer had zij een jongen leren kennen en ze was verliefd geworden. Regelmatig ging zij naar haar oom in Lemmer, die daar een café had met twee logeerkamers voor handelsreizigers. Toen zijn vrouw onverwacht overleed, kon hij het in zijn eentje niet goed meer aan en vroeg mijn moeder of zij in drukke tijden in het café kon komen helpen.
Dat deed ze met plezier, vooral omdat ze dan weer eens uit de benauwende sfeer van haar dorp kon zijn.
De jongen die ze ontmoet had, was bollenhandelaar. Hij logeerde regelmatig bij haar oom in het café en reisde dan met haar terug naar haar dorp Castricum. Hij ging mee naar haar huis om zaken te doen met haar vader. Die kweekte leliebollen op een gedeelte van zijn land. Een goede business in die tijd.
De jongen liet merken dat hij wat voor haar voelde en vroeg of ze verkering met hem wilde aangaan. Zij zag hem ook wel zitten, maar in de omgang met hem kwam zij erachter dat hij een ander geloof had. Daar was ze bezorgd over. Ze wist heel goed wat de consequenties daarvan waren. Een relatie aangaan met iemand die een ander geloof aanhing, was absoluut verboden.
Voorzichtig polste ze haar vader, maar het was onmiddellijk helder. Met de wetenschap dat er iets tussen hen bloeide, kon haar vader ook geen zaken meer met hem doen. Heel kort werd haar duidelijk gemaakt dat het absoluut onmogelijk was om met een protestantse jongen om te gaan. Het werd haar verboden. Er kon geen sprake van zijn.

Haar vader was heel resoluut. Die jongen had een ander geloof, hij was protestant. Dat was een onmogelijk combinatie, want de zegswijze was: 'Twee geloven op één kussen, daar slaapt de duivel tussen.'
Hij was haar grote liefde, maar zij zwichtte toch voor de druk van haar vader en zijn katholieke opvattingen.
Zij maakte een eind aan de verkering en was daar zeer bedroefd over. Met veel pijn in haar hart berustte zij in haar lot. Zij legde zich erbij neer. Deze jongen was haar grote liefde en als zij alleen maar met die saaie katholieke jongeren mocht omgaan, bedacht zij dat ze dan net zo goed in het klooster kon gaan.
Dat was ook een mooie bestemming, maakte zij zichzelf wijs. In het klooster kreeg je de kans om een opleiding voor onderwijzeres te volgen. Ze had altijd al onderwijzeres willen worden, dat was haar droomwens. Ze had geen studie kunnen volgen omdat ze vanaf haar elfde jaar voor de huishouding van haar vader en haar broertje moest zorgen, omdat hun moeder op eenenvijftigjarige leeftijd overleden was. Haar jongste broertje was toen zeven jaar oud.
In het klooster kon je ook een opleiding voor verpleegster volgen en dan werd erop aangedrongen dat je als missiezuster in de tropen ging werken. Dat was ook nog een mogelijkheid om over na te denken.
Zij besprak het met haar vader, maar die was daar niet blij mee. Zij was in huis nodig om voor hem en haar jongere broer te zorgen. Maar als zij het klooster in wilde, kon hij daar niet tegen ingaan. Daar legde hij zich bij neer.
Ze aarzelde wanneer ze zich zou aanmelden. Eerst wilde